

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. De distributione Beneficiorum & Officiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

inclinat te non teneri ad restitutionem valoris Beneficii, (tensi enim ad restitutionem famæ certum est) si excludatur ex vi commissi criminis: at si excludatur ex vi infamiae per tuam oculis illius criminis, publicationem enata, te teneri. Ratio esse potest, quia si includatur à tuo crimine, hic à tuo.

Quarto, Si impedias etiam vi, ne conferatur in Beneficium, ad nihil teneris: quia ad huiusmodi Beneficia, vel ad nullum propterea habent ius indigni.

Quinto, Si ut tu facilius impetres Beneficium, per Procuratorem prætendentis illud idem Beneficium, quod tu prætendis, cum orando, vel cogendo, per alium prætentum in aliis negotiis eundem detinueris, ut item si impedias Tabellarios affertentes litteras ad tuum competitorum, vel eandem apertas, quod ad Beneficium illud excludas, an obligeris ad restitutionem, & resolvi potest ex dictis, & habet decidendum Doctores, de Lugo tom. 1. dist. 18. sect. 5. num. 102. etiam Bonacin. & Vasquez & num. 104. citantem Castro Pal. &c.

Denique ex istis dictis obiter intelligis ex violatione solius iustitiae distributivae non oriri obligationem restituendi, nisi quatenus simul violatur ius aliquod commutativum ad iustitiam commutativam. Ita Rebella Bonacin. Molina, Tur. alique, quos citat, sequiturque Bonacin. d. 1. de restitu. quaestio prima, par. prima, numero nono. Contra Vasq. Salonium, aliosque ibidem citatos, lege item Dicastill. lib. 2. de iustit. tract. 2. d. 8. hanc quaest. d. 1. dub. 3. Hactenus enim videtur, tunc ad huiusmodi distributionibus adesse obligationem restitutionis, quando quis violavit ius, quod alius habet, utque repellatur, ne impediretur, &c. hoc autem ius ad commutativam pertinet. Adde obligationem restitutionis fundari in obligatione faciendae aequalitatis Arithmeticae, quam quis in rigore debet facere; at hæc est iustitia commutativa faciendae est. Nam propter Principes, si non distribuat, quæ distribuere Civibus pro eorum meritis debet, & hæres, si non eligat pauperes, quos eligere voluntas Testatoris iussit, ideo ad restitutionem obligatur, quia lædunt iustitiam commutativam, dum faciunt contra ius, quod habent Communitatis, & illi pauperes ad distributionem, & electionem. Et quando Principes, vel alius elector eligit indignum ad aliquod Officium, ideo obligatur ad restitutionem, quia indignus Officialis infertur Communitati, quia tunc Principes, & elector sunt, contra iustitiam commutativam concussae ad tale donum, dum indignum ei Communitati præferunt.

6. IV. De Distributione Beneficiorum Officialium.

Deamus hac occasione aliquid de huiusmodi argumentis: atque quatuor dictis breviter expendamus ea, quæ nimis prolixè, & confusè aliqui pertractant.

Præmitto autem, Dignitatem pro his Beneficiis, Officialibus (ex S. Thom. loco mox citando), aliisque; lege item Sanchez libro secundo, Confil. 1. de iustitiae secunda, & Caram. in Reg. S. Bened. num. 1504. Dicastill. libro secundo, de iustit. tractat. secund. d. 8. habitatione (prima), non esse eum, qui absolute doctior, sanctior, prudentior est, sed qui fore utilior pro bono communi in eo munere prævidetur: nam propterea aliquando minus doctus, dignior in aliquibus circumstantiis erit pro hac Ecclesia contumaci, quia nobilior vel quia potentior est, quam, qui doctior, sanctior. Et dignior erit inter Hæreticos, qui doctior; quam qui sanctior, & inter Catholicos, qui sanctior, quam qui doctior, &c. Iam igitur tota difficultas in hoc argumento est, quænam obligatio sit eligendi ad ea munera illos, qui omnibus expensis, sunt digniores, ac repellendi eos, qui vel indigni sunt, vel minus digni.

Part. I.

3. Affertio primò, esse ex suo genere mortale Beneficia, & Officia, inò quælibet bona distribuere indignis & immeritis: ex S. Thom. 2. 2. q. 63. & communiter; lege etiam q. 85. art. 3. Dicastill. l. c. dub. 5. Ratio communis est, quia esset acceptio personarum vitiosa in re gravi, ut supponimus, & damnum inferretur iis circa quos illa munera exerceri debent: unde sic distribuens contrahit obligationem restitutionis, ut modò §. præcedente, num. 2. breviter innuimus.

4. Dixi autem (ex suo genere) posset enim excusatio aliqua te hic distribuente à mortali liberare; ut, si electus, sit multum leviter indignus; si res distribuenda esset iudicio prudentem levis; si ratio quidem fuerit habita meritorum, sed merita minus, & alterius parum se invicem superarent; si leve, vel nullum damnum Reipubl. vel alteri inferretur, & similia. Ita Sor. Val. Rebella alique apud Dicastill. loco cit. dub. 5. num. 84. & de Lugo mox citandus, sect. 3. à num. 21. contra Turrian.

5. Affertio secundò, omnia Beneficia, sive majora, ut Cardinalatus, & episcopatus, sive minora, ut Canoniciatus, & Capellanias, sive curam animarum habentia, ut Abbacia, & Parochia, sive non habentia, ut prædictus Canoniciatus, & Capellanias, cæteraque Beneficia, quæ simplicia nominantur, abstrahendo ab iis, quæ dantur in concursu (de quibus mox num. 14.) affertio, inquam, satis esse ad evitandum mortale, si conferantur dignis, & idoneis, esto prætermittantur digniores, vel dignissimi. Ita plures apud de Lugo, lib. 2. de iust. d. 35. sect. 2. num. 11. & apud Dian. p. 1. tract. 15. resol. 40. Caram. in Reg. S. Bened. num. 1505. dum probat stado luri naturæ in nulla dignitate debere digniorem necessariò præponi. Id, quod certè semper sit cum veniali; quia semper est aliqua deordinatio. Idem dic de resignante suum Beneficium in favorem alterius digni. Idem de dantibus suffragia pro dignis in electione Prælatorum Regularium, deque eligentibus, seu creantibus eosdem dignos, loquimur autem, præciso iuramento, vel alia obligante constitutione in contrarium: quæ certè, si adiunt, erunt juxta receptam consuetudinem observanda. Hæc tam ampla assertio licet communiter non admittatur, ut plures citati à Dicastill. loco cit. tamen esse probabilem sic facit Filiuc. 3. tr. 41. in Append. cap. 4. num. 181. Dico quinto (ait) sententiam, quæ tenet satis esse dignos ad Beneficia, quæ non dantur in concursu, esse probabilem ex Trident. sess. 7. cap. 3. de reformat. ascende, ut conferantur dignis. Et universalis affirmatio, in creatione Beneficiorum, ut Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, &c. qui si inter dignos habeantur, laudantur electores, & electio, non laudaretur autem communiter, si mala esset, & peccatum mortale. Hæc Filiucius.

Ratio autem huius probabilitatis duplex est. Altera, quia non videtur graviter esse invita, nec læsa Ecclesia, si ea provideatur de dignis: commune enim est in more humano, sub quo instituta sunt Beneficia, & Ecclesiarum provisiones, ut ea judicetur recta provisio, quæ fiat per aptos, non verò necessariò, per aptissimos: siquidem ad moralem, & humanam diligentiam ponendam homines obligantur, quam certè dignus exhibere potest; non ad omnino, & ex omni parte perfectam, quia id onus esset non humanis viribus tolerandum, Confirmatur, quia, fac Episcopum esse dignissimum sed se gerat tanquam dignum Prælatum, non verò tanquam dignissimum, ea nimirum pro utilitate Diocesis operando, quæ sufficiunt ad ejus diligentem gubernationem, non autem diligentissimam: certè hunc non condemnare de mortali qui non obligatur, nisi humano more, moralem diligentiam adhibere, ut alibi universaliter dictum est. Si igitur ego do Ecclesie Prælatum dignum, qui similia possit operari, cur ero condemnandus; ipse certè, si deficiat, condemnabitur, cum possit non deficere: non ego, &c.

Ff 3

7. Altera

7. Altera Ratio, quia hoc ipsum videtur concessisse Tridentinum; quod si contraria appareant alia iura ex-
plicita digniorem, videntur à Tridentino, vel à con-
suetudine abrogata. Tridentinum sess. 7. cap. 3. de refor-
matione, sic habet: *Inferiora beneficia Ecclesiastica pro-
fertim curam animarum habentia personis dignis, & habi-
libus conferantur, & de majoribus, (sess. 14. cap. 1. de re-
form.) Omnes, inquit, qui ad promotionem praeferendo-
rum ius habent, monent Synodus, ut in primis meminerint
Bonos pastores, & Ecclesiae gubernandos idoneos promoveri
&c. Bonos dixit, non optimos, idoneos addidit, non ma-
ximè idoneos.*

8. Instas; At immediate sic tradit Concilium: *Eos-
que alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi
quos digniores, & Ecclesiae magis utiles ipsi iudica-
verint.*

Respondeo primò, cum immediate antea Concilium
videatur esse consensus de dignis, vel primò videtur
per hoc (*Digniores*) non aliud significare velle, nisi di-
gnitatem eligendorum, sumpto comparativo pro posi-
tivo: vel secundò, locutione minus propria ponit dignio-
res, ut excludat indignos, non verò dignos, quos pau-
lò ante admisit: vel tandem tertio, loquitur, quando
fit concursus, de quo *mox num. 14.* Alias duas respon-
siones affert Castr. Pal. quas impugnat de Lugo, loco ci-
tato d. 3. sect. 4. num. 4.

Nec verò quoad primam nostram responsionem, no-
vum est apud Latinos (qualem esse cum, qui Tridenti-
num Concilium stylo reddidit, scimus omnes) compa-
rativum pro positivo sumere: *Utitur vulgo*, (inquit;
Laur. Valla, lib. 1. de eleg. linguae Lat. cap. 14.) *com-
parativum pro absolutis, ut si quis infirmorem appellat,
non dixit pro minus, quam infirmus; Et paulò post: In-
rior, & senior pro positivo accipi solent (nempe pro juve-
ne & pro senex) quemadmodum ocyus pro ocyer, & minus
pro non semper ferè accipiunt.*

9. Confirmatur primò hæc prima responsio, quia hoc
vel alio simili modo debuit id intelligere Fillucius, dum
nostram opinionem vocat probabilem, etiam in Episco-
pato. Confirmatur secundò, quia ita etiam debent in-
telligere, Reginald. quem sequitur, citatque Dian. *per
tract. 15. resol. 40.* Henriquez, Castro Pal. alique citati à
de Lugo, loco citato, num. 37. dum docent, eos qui ius
habent conferendi Beneficia per provisionem liberam,
ut Summus Pontifex, & Reges, satisfacere suæ obliga-
tioni, si dignis conferant, quia aliud exigere in Papa
& Regibus esset valde onerosum. Amabo te, si iste hic
lector, si onerosum Regibus, cur non aliis? Deinde: An
quia Episcopus præsentetur à Rege, dignior, & utilior
eo ipso evadit, non verò si ab aliis? Denique, jam ergo
non amplius rationem habes majoris utilitatis Ec-
clesiæ.

10. Confirmatur tertio, quia ita etiam debent in-
telligere, qui concedunt eos laicos, quibus de jure Patro-
natus incumbit præsentare ad Episcopatus, & similia,
pro posse solum dignos præsentare. Ita de Lugo, loco ci-
tato, sect. 4. n. 39. Dicast. lib. 2. de iust. tract. 2. d. 8. dub. 5.
num. 100, & num. 101. Et Ratio harum confirmationum
ea est, quia, si Tridentinum loquitur de omnibus, ad
quos pertinet cura præferendorum, etiam nos omnes
comprehendit, & sub mortali obligaret ad digniores
præferendos: si ergo ipsi negant prædictos peccare
mortaliter præferendo dignos, nostram explicationem
excipere convincuntur.

11. Respondeo secundò, ad instantiam num. 8. fa-
ctam me ingenuè fateri propter hunc Tridentini textum
esse multò probabilius Episcopatus, & similia majora
Curata Beneficia, de quibus solum loquitur Tridenti-
num, debere dignioribus conferri, nec in praxi aliter
esse consulendum.

12. Obiicies primò, cum Vasquez, in opus. de Benef.
cap. 2. §. 3. dub. 8. Beneficia sunt bona communia, ergo
distribuenda pro meritis, ergo præferendi semper di-
gniores. Respondeo, sanè probandum esset antecedens,

non supponendum: solum ergo bona communia
sunt, quia aliquo tandem modo minus principia
stituta sunt ad excitandos homines ad studia, virtutes
ut iis præditi Ecclesiis præficerentur; Sed addimus
excitandos, si noverint dignos esse præferendos
magis sic excitabuntur, nam si existerentur desolati
gniores, cum multi desperarent ab allurgendo à
munii dignitate, à sui cultura desisterent.

13. Obiicies secundò cum de Lugo 1.2. de iust.
sect. 2. num. 18. est de iure natura, ut in quibus-
libet munibus prospiciatur bono communi. At in Episco-
patibus, & similibus gravioribus non prospiciatur bono
communi per dignos: quia Episcopi magna, &
pro ovibus suis capessere debent: ergo, &c.

Si enim Episcopus non sit aptus ad prospiciendum
negotiiis currentibus juxta morem, & humanam
gationem, quam satis esse nemo negare potest, certe
erit, ne dignus quidem, quare nihil contra nos.
Cetera argumenta ab aliis contra nostram sententiam
allata, ipsemet de Lugo fuse dissolvit.

14. Alfero tertio: Quando Beneficia conferuntur
per concursum competentium, tunc sine dubio
tribus ex concurrentibus debent sub mortali
Ita Fill. loc. cit. num. 180. citans Less. Ratio est, quia
to, quod illi conveniunt ad exam. n. pactum intantum
iis fuit, ut dignior palmam, veluti in stadio, sit
taturus, quare magna injuria fieret vincenti, si
missio brevior non potiretur. Adde in beneficiis
tis sancti ejusmodi concursum institutum esse: ut
Ecclesiæ de dignissimis, quoad fieri possit, providere
quam institutionem tam serio, & exaggeratis verbis
Tridentino, sess. 24. c. 14. de reform. exequitur magis
grave, quid esse, non est dubitandum.

15. Alfero quartò: Sive Princeps, sive is, cui in-
bit absoluta officij ejusqueque secularis collatio, sive
Electores, qui dant suffragia ad aliquem eligendum, non
obligantur sub mortali, nisi dignis conferre, vel
gari. Ita Vasq. loc. cit. c. 2. §. 3. dub. 13. Caiet. Mossel. alleg.
de Lugo, tom. 2. de iust. d. 34. sect. 2. num. 13. Dicast.
citato, a num. 111. vocans num. 113. hanc probabilior
ceter contrariam probabilior. Excipe semper jurato-
rum, vel quid simile, ut excepisti num. 5. Ratio
quarti dicti est eadem, quæ modo dicta est num. 6.
enim video, cur his electoribus, & collatoribus Ec-
cij secularis maius onus imponi debeat, cum per
more humano, satis Reipublicæ consulatur, licet
quàm optabilius esset per dignissimos!

16. Dixi (Electores qui dant suffragia.) Nam
ea colligunt, secundum ea debent pronuntiare: quæ
peccaret mortaliter, si digniorem, hoc est, habentem
sine fraude plura suffragia, prætermittet, si quidem
tim, atque aliquis pluribus gaudet votis, acquirit
quoddam electionis, quo privati irrationabiliter
debet.

Hinc, quando pro pluribus, qui numerosiora
gia æquè habuerunt, adhibetur fors (quam adhiberi
munis secularibus non vetatur, vetatur in Ecclesi-
cis) peccat cum onere restitutionis, juxta speciem
eventus, is qui fraudes molitur, vel imponenda
nomina, vel aliqua subtrahendo, vel chartas signando
&c. Tunc enim lædit justitiam commutativam
concurrentes: perinde facit in ludo is, qui in ipso
justas fraudes usurpat.